

Bruselj, 3. november 2023
(OR. en)

14108/23

SPORT 34

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Varno okolje v športu – <i>orientacijska razprava</i>

Predsedstvo je po posvetovanju s članicami in člani Delovne skupine za šport pripravilo priloženi informativni dokument, ki bo podlaga za orientacijsko razpravo na zasedanju Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 23. in 24. novembra 2023.

ŠPANSKO PREDSEDSTVO SVETA 2023, ŠPORT

INFORMATIVNI DOPIS ZA POLITIČNO RAZPRAVO NA SEJI SVETA MINISTROV

24. november 2023

Varno okolje v športu

Šport velja za eno od dejavnosti, ki najbolj koristijo človekovemu fizičnemu in duševnemu zdravju, obenem pa je pomemben za socialno povezanost in vključenost ter zajema tudi socialni, osebni in gospodarski vidik ter vidik ugleda, zlasti v zvezi s tekmovalnim športom.

Evropska unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, tudi pravic pripadnikov manjšin, kot je določeno v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V Listini Evropske unije o temeljnih pravicah so v enem samem pravno zavezujočem dokumentu zbrane najpomembnejše osebne svoboščine in pravice, ki jih uživajo državljani in državljanke EU.

Svet je novembra 2021 v resoluciji določil ključne značilnosti evropskega modela športa, kot so svoboda združevanja, piramidna struktura in odprt sistem napredovanja in nazadovanja, množični pristop in solidarnost, vloga pri oblikovanju nacionalne identitete, oblikovanje skupnosti in strukture, ki temeljijo na prostovoljnem udejstvovanju. V skladu z ustreznimi določbami prava EU se priznava tudi družbena, izobraževalna, kulturna in zdravstvena vloga športa. V resoluciji se poleg tega države članice, Evropsko komisijo in športno gibanje pozivajo, naj spoštujejo in spodbujajo temeljne in človekove pravice v športu in prek njega.

Vrednote evropskega modela športa so neposredno povezane z zagotavljanjem varnejšega športnega okolja za vse.

Zdravje in varnost sta bistvena elementa, ki ju je treba upoštevati, da bi v celoti uresničili individualne in kolektivne koristi športa. V zvezi z okoljem za šport je treba upoštevati številne dejavnike, kot so tehnična, logistična, socialna in okoljska vprašanja ter splošno zdravje sodelujočih.

Vsak od teh dejavnikov je povezan s pomembnimi izzivi, ki jih bo treba obravnavati v bližnji prihodnosti.

Prvi od teh izzivov so varna športna infrastruktura in objekti, saj pri ukvarjanju s športom ne bi smelo biti tveganja za zdravje in varnost. V zvezi s tem je treba upoštevati številne elemente, kot sta starost udeleženca in vrsta športa. Pri načrtovanju, zasnovi in upravljanju športnih objektov in prostorov bi bilo treba prednostno obravnavati protokole za ukrepanje v izrednih razmerah, pa tudi ukrepe za dostopnost, certificiranje trajnostnosti in preglede vzdrževanja prostorov. Kratkoročno, srednjeročno in dolgoročno obravnavanje teh elementov bi lahko neposredno in pozitivno vplivalo na posameznike, obenem pa spodbujalo podporno in vključujočo družbo, ki je zavezana dobremu počutju in zaščiti svojih državljanov in državljanek.

Zdravje in varnost ter zdravstveni in higienski vidiki množičnih prireditev in športnih tekmovanj so z družbenega in kulturnega vidika bistvenega pomena, da se s športom lahko ukvarjamo v varnem okolju. Strukturni elementi, na primer kakovost samih objektov, pa tudi logistika, organizacija in upravljanje v zvezi z osebjem ter notranjimi in zunanjimi prostori, imajo pomembno vlogo v zvezi z varnostjo. Sodelovanje varnostnega osebja (policije in varnostnih organov) je ključno za vzpostavitev varnega okolja v športu.

Glede na posebne pravne, sodne, kulturne in zgodovinske okoliščine v vsaki državi članici ter posebno naravo in resnost vprašanj, povezanih z zaščito in varnostjo, mora biti pristop k varnemu okolju v športu celovit in celosten. Zato bi bilo treba vzpostaviti učinkovita mednarodna, nacionalna in lokalna zavezištva, da bi razvili celosten in uravnotežen večinstitucionalni pristop k zagotavljanju varnega okolja za šport.

Eden od glavnih izzivov v zvezi s tem je nedvomno prepoznavanje rasističnega, ksenofobičnega ali sovražnega govora, njegovo preprečevanje in odzivanje nanj. Poleg tega se lahko nasilje, povezano s športom, včasih razširi prek meja samega športnega dogodka in predstavlja nevarnost za širšo javnost. Zato bi bilo zelo koristno, če bi si organi in varnostno osebje lahko izmenjevali informacije o profilih tveganja na športnih prireditvah. Prav tako bi bilo koristno vlagati v tečaje usposabljanja o obvladovanju množic, preprečevanju nasilja in vandalizmu, da bi zagotovili varno, zaščitno in prijazno okolje v športu in na vseh drugih množičnih prireditvah.

Šport ima pomembno vlogo pri vključevanju in spodbujanju vrednot, kot so sodelovanje, solidarnost, pravičnost in demokracija. Ta pristop se mora začeti v šolah, spremljati pa ga morajo ustrezni in sorazmerni ukrepi v okviru široke strategije varnosti in zaščite, da bi pripravili varne športne dogodke, ki so privlačni za vse.

Javni ali drugi pristojni organi bi morali sprejeti tudi standarde ali izvajati mehanizme za zagotavljanje učinkovitosti postopkov, protokolov ter zaščitnih in varnostnih sistemov.

Tudi zdravje je pomemben element razprave o varnem okolju za šport.

Šport nesporno koristi zdravju, čeprav lahko predstavlja tveganje za zdravje, če se z njim ne ukvarjamo v varnem okolju ali če posamezen šport ni primeren za posameznika, ki bi bil zaradi njega izpostavljen nesrečam, poškodbam ali boleznim. Da bi čim bolj zmanjšali ta tveganja, bi bilo treba pred začetkom vsake nove športne dejavnosti opraviti zdravniški pregled za ukvarjanje s športom. Pri pregledu bi se ocenila primernost osebe za določen šport in odkrile bolezni ali kakršno koli zdravstveno stanje, zaradi katerega se ne bi bilo priporočljivo ukvarjati z določenim športom. S takšnim pregledom bi se zmanjšalo tudi število primerov nenadne smrti v športu, če bi se že vnaprej odkrila določena zdravstvena stanja. Zelo bi bilo priporočljivo, da vsi, ki opravljajo telesno dejavnost ali se amatersko ukvarjajo s športom, opravijo zdravniški pregled, priporočljivo pa bi bilo, da se to določi kot obvezno na začetku sezone in za pridobitev dovoljenja za ukvarjanje z zadevnim športom. Za športnike na visoki ravni bi bilo priporočljivo izvesti tudi program za spremljanje zdravja. Ustrezno zdravstveno pomoč bi bilo treba zagotoviti tudi v športnih objektih in na tekmovanjih, zlasti na velikih prireditvah.

Prav tako je pomembno, da se uvedejo minimalne zahteve za spretnosti in kompetence trenerjev, saj imajo ti ključno vlogo pri spreminjanju družbe. Zato morajo trenerji prevzeti odgovornost za to, da zagotovijo, da je njihovo delo varno in etično ter v korist udeleženca ali športnika.

S socialnega vidika smo opredelili različna področja, na katerih je potrebno delo, da bi zagotovili varno okolje za šport.

Prvič, šport je v otroštvu pomemben za ustrezen telesni, socialni, čustveni in psihični razvoj otrok. Ob še tako majhnem sumu zlorabe, nadlegovanja, nasilja ali fizične, psihične ali socialne agresije morajo izobraževalci in lokalni organi sodelovati, da bi zaščitili otroke.

V študiji Komisije o varovanju otrok v športu iz leta 2019 sta bili opredeljeni dve glavni področji varovanja otrok v športu, ki jima je treba nameniti pozornost, in sicer konceptualizacija nasilja nad otroki v športu (vključno z vprašanji, kot so psihična zloraba, ustrahovanje ali prekomerna vadba, katerim je bilo v preteklosti namenjene manj pozornosti) in ustreznih zaščitnih ukrepov ter razvoj doslednejših standardov in praks varovanja (na primer potreba po ustreznih ravneh upravljanja in razvoju jasnejših smernic za deležnike in izvajalce).

Drugič, pogoji morajo omogočati, da lahko vsi invalidi sodelujejo v športu v enakopravnem in varnem okolju, ob upoštevanju potreb prilagojenega športa.

Tretje področje se nanaša na boj proti spolnemu nasilju nad moškimi in ženskami. V skladu s ciljem varnega okolja za šport je treba razmisliti o ukrepih za boj proti spolnemu nasilju ter verbalnim, fizičnim ali psihičnim zlorabam in nadlegovanju. Športne zveze bi morale pripraviti akcijske načrte, vzpostaviti kanale za prijavo in mehanizme za preprečevanje zlorab in zagotavljanje varnega okolja za vsak šport.

1. Kateri so najuspešnejši ukrepi, ki so bili v vaši državi sprejeti za spodbujanje varnega okolja v športu?
2. Katere ukrepe bi bilo treba uskladiti na evropski ravni, da bi spodbujali varno okolje v športu?
